

Zem a zobrazovanie Zeme 2

Fyzická geografia 6

Humánna geografia 6

Regionálna geografia sveta 8

Regionálna geografia Slovenskej republiky 6

Geoekológia a environmentalistika 2

1 Zem a zobrazovanie Zeme

1. Definujte a porovnajte číselnú a grafickú mierku. Určte výhody číselnej mierky oproti grafickej mierke. V ktorých prípadoch je vhodnejšie použiť grafickú mierku?

2. Mapa je zostrojená v mierke 1:50 000. Určte vzdušné a cestné vzdialenosti miest d(AB), d(CE), d(AE). Určte vzájomnú polohu miest A, B, C, E (podľa svetových strán).

Podklady: výrez z mapy v mierke 1:50 000, pravítko, uhlomer, nitka, kalkulačka

3. Do výrezu mapy s grafickou mierkou doplňte jej číselnú mierku. Dokreslite do mapy cestu z mesta A do mesta B. Odôvodnite, prečo ste ju zakreslili presne na dané miesto. Doplňte k mape legendu.

Podklady: výrez z mapy v mierke 1:50 000, pravítko, uhlomer, nitka, kalkulačka

2 Zem a zobrazovanie Zeme

1. Definujte geografické súradnice. Určte, akým spôsobom sa určuje poloha bodu na Zemi a načrtnite ho. Na základe mapy určte geografické súradnice bodu M.

Podklady: výrez z mapy, náčrt

2. Uveďte, ako sa určuje časový rozdiel medzi dvoma bodmi na Zemi. Vysvetlite rozdiel medzi miestnym a pásmovým časom.

Podklady: glóbus, mapa Zeme

3. Vysvetlite zmeny dĺžky trvania noci na severnej polárnej kružnici. Porovnajte dĺžku trvania letného polroku na severnej a južnej pologuli. Odôvodnite jeho rozdiely.

Podklady: glóbus

3 Fyzická geografia

1. Do mapy dokreslite smer prúdenia pasátov a západných vetrov. Charakterizujte podmienky ich vzniku.

Podklady: mapa západnej pologule, obrysová pracovná mapa

2. Do mapy klimatických pásem na Zemi doplňte názvy jednotlivých pásem. Porovnajte množstvo zrážok a teploty v jednotlivých pásmach.

Podklady: mapa klimatických pásem

3. Priradte ku klimatickým diagramom názvy klimatických pásem, ktoré charakterizujú. Opíšte ročný chod zrážok a teplôt v tropickom pásme. Vysvetlite pôsobenie klimatotvorných činiteľov v oblasti trópop.

Podklady: klimatické diagramy (Alisov)

4 Fyzická geografia

1. Definujte pojmy povodie, rozvodie a úmorie. Do obrázka dokreslite povodie riek R a M. Na mape Zeme ukážte oblasti, ktoré patria k úmoriám jednotlivých oceánov.

Podklady: výrez mapy s riečnou sieťou, mapa Zeme (riečna sieť)

2. Analyzujte graf režimu odtoku rieky. V ktorej klimatickej oblasti majú rieky podobný režim. V ktorom období hrozí na rieke najväčšie nebezpečenstvo povodní.

Podklady: graf režimu odtoku rieky (monzúnový režim – Mekong)

3. Vyznačte na mape Humboldtov a Labradorský prúd. Porovnajte ich vplyv na prilahlú pevninu.

Podklady: obrysová mapa Ameriky a prilahlé oceány, mapa západnej pologule

5 Fyzická geografia

1. Charakterizujte pevninskú a oceánsku litosféru (mocnosť, stavbu a zloženie).

2. Na nákrese blokdiagramu vysvetlite pôsobenie exogénnych a endogénnych činiteľov na tvárnosť krajiny.

Podklady: blokdiagram znázorňujúci sopečnú krajinu (púštnej krajiny)

3. Na obrázku načrtnite pohyby litosférických dosiek a poukážte na ich dôsledky. Menujte príklady výrazných prejavov pohybu litosférických dosiek.

Podklady: blokdiagram

6 Fyzická geografia

1. Vymenujte faktory (vplyvy), ktoré pôsobia na vznik a úrodnosť pôd.

2. Porovnajme vlastnosti tundrových a púšťových pôd (obsah vody, humusu). Ukážte na mape miesta ich výskytu.

Podklady: mapa Zeme

3. Porovnajme pôdne profily černozeme a rendziny (pôdne horizonty, ich mocnosť, miesto vzniku, materskú horninu, humusovú vrstvu, podnebné podmienky).

Pozn.: Profily vyberajú žiaci z 5-tich uvedených.

Podklady: obrázky 5 pôdných horizontov

7 Fyzická geografia

1. Pomenujte na mape jednotlivé bioklimatické pásma a zóny. Určte typické rastliny a živočíchy v nich.

Podklady: mapa bioklimatické pásma Zeme

2. Porovnajme bioklimatické a klimatické pásma Zeme. Určte najvýznamnejšie klimatické faktory, ktoré ovplyvňujú rozšírenie rastlínstva a živočíšstva v nich.

Podklady: mapy bioklimatické a klimatické pásma Zeme

3. Vyznačte do obrysovej mapy severné mierne pásmo. Detailne ho charakterizujte (v závislosti od geografickej polohy) a jeho biotu.

Podklady: obrysová mapa kontinentov Zeme

8 Fyzická geografia

1. Určte na základe akého kritéria možno na Zemi vyčleniť regióny:

- a) Afrika
- b) Eurázia
- c) Amerika
- d) Austrália
- e) Antarktída.

Uvedte aspoň dve ďalšie členenia Zeme na regióny. Charakterizujte aj kritérium, podľa ktorého členenie vzniklo.

2. Vyčleňte fyzickogeografické regióny vybratého územia na obrázku podľa zvoleného kritéria.

Analyzujte príčiny ich rozmiestnenia.

Podklady: obrázok pohoria s odlíšenými stupňami (dub, buk, smrek, hole, skaly, sneh a ľad)

3. Vytvorte členenie Zeme na regióny podľa prevládajúcich činiteľov, ktoré formovali jej povrch.

9 Humánna geografia

1. Definujte pojmy hustota zaľudnenia, urbanizácia a priemerná dĺžka života. Čo možno týmito ukazovateľmi charakterizovať?

2. Porovnajme mapu hustoty zaľudnenia Zeme podľa štátov a mapu hustoty zaľudnenia Zeme podľa oblastí v štátoch. Analyzujte ich obsah. Prečo nie sú totožné?

Podklady: mapa hustoty zaľudnenia Zeme podľa štátov a mapa hustoty zaľudnenia oblastí štátov

3. Na základe tabuľky stanovte priemernú hustotu zaľudnenia súše na Zemi. Porovnajme regióny Zeme s priemernou hustotou zaľudnenia Zeme a priemernou hustotou zaľudnenia Slovenska.

Podklady: tabuľka rozlohy Zeme, súše na Zemi a oceánov, mapa hustoty zaľudnenia Zeme, kalkulačka

10 Humánna geografia

1. Vysvetlite rozdiely medzi pojmami dedina, mesto, veľkomesto, aglomerácia. Uved'te príklady na jednotlivé typy osídlenia.
2. Charakterizujte urbanizáciu Európy (podľa mapy). Vyčleňte oblasti a štáty s urbanizáciou nižšou ako 50 %. Analyzujte dôvody nízkej urbanizácie v týchto regiónoch.

Podklady: mapa urbanizácie Európy podľa štátov

3. Analyzujte rozmiestnenie najväčších miest na Zemi (nad 5 mil. obyvateľov). Uved'te ich polohu. Rozdeľte mestá do dvoch skupín: mestá rozvinutých a menej rozvinutých (rozvojových) krajín. Porovnajte tieto dve skupiny miest.

Podklady: mapa 5 miliónových miest Zeme

11 Humánna geografia

1. Charakterizujte, akým spôsobom sa od začiatku priemyselnej revolúcie menilo pomerné zastúpenie priemyslu a poľnohospodárstva v rámci hospodárstva vybraného regiónu (západná Európa, USA, severná Európa).
2. Uved'te významné lokalizačné činitele výroby áut na Slovensku. Analyzujte, či suroviny a energia patria medzi ne.
3. Na základe diagramov zastúpenia primárnej, sekundárnej a terciárnej sféry na tvorbe HDP určte aká je hospodárska úroveň štátov, ktoré znázorňujú jednotlivé diagramy.

Podklady: 3 diagramy HDP

12 Humánna geografia

1. Charakterizujte miesto a úlohy dopravy v rámci hospodárstva.
2. Porovnajte cestnú a železničnú dopravu. Analyzujte ich výhody a nevýhody a ich dosah na životné prostredie.
3. Vysvetlite rozdiely na mape hustoty železničnej dopravy v jednotlivých štátoch Zeme. Analyzujte perspektívy železničnej dopravy.

Podklady: mapa hustoty železničnej siete

13 Humánna geografia

1. Doplníte do tabuľky jednotlivé typy služieb. Podľa vlastného výberu stručne charakterizujte jeden z nich (okrem cestovného ruchu).

Podklady: tabuľka 3x7

2. Porovnajte predpoklady miest a horských oblastí pre rozvoj cestovného ruchu. Na konkrétnom príklade (Bratislava) analyzujte cestovný ruch sídla (pozitíva a negatíva).
3. Na mape Zeme ukážte najvýznamnejšie prímorské oblasti cestovného ruchu. Odôvodnite, prečo vznikli práve tam.

Podklady: všeobecnozemepisná mapa Zeme

14 Humánna geografia

1. Vysvetlite pojem zahraničný obchod a definujte termíny, ktoré ho charakterizujú.
2. Analyzujte tabuľku zahraničného obchodu vybraného štátu (USA, Slovensko, Nemecko).

Podklady: tabuľka zahraničného obchodu USA, Slovenska, Nemecka

3. Na príklade vysvetlite pozitívne premeny v zložení zahraničného obchodu štátu. Analyzujte dopad posilňovania (zoslabovania) meny vybraného štátu k euru na jeho zahraničný obchod.

Podklady: príklad premeny zahraničného obchodu na idealizovanom príklade (2 diagramy)

15 Regionálna geografia sveta

1. Zaradíte štáty do skupín: A) Andské, B) Laplatské, C) Štáty Beneluxu. Uved'te spoločné črty vybraných štátov.

Argentína, Belgicko, Bolívia, Cyprus, Čile, Dánsko, Ekvádor, Francúzsko, Holandsko, India, Japonsko, Kolumbia, Luxembursko, Litva, Maroko, Namíbia, Omán, Paraguaj, Peru, Rusko, Surinam, Taliansko, Uruguaj, Venezuela, Zambia

2. Zhodnoťte vplyv prírodných podmienok na osídlenie vybraného andského štátu.

Podklady: všeobecnopisná mapa Južnej Ameriky

3. Posúďte vplyv prírodných podmienok na využitie krajiny (pôdy) Brazílie.

Podklady: všeobecnopisná mapa Južnej Ameriky, diagram využitia krajiny Brazílie

16 Regionálna geografia sveta

1. Vyznačte na mape: Korzika, Jutský polostrov, Severné more, Dunaj, Alpy, Východoeurópska nížina, Kaspické more, nultý poludník. Ďalej vyznačte na mape časť pobrežia Európy, kde sa prejavuje vplyv výrazného morského prúdu. Charakterizujte jeho vplyv na klímu.

Podklady: obrysová mapa Európy

2. Analyzujte, ako vplývajú prírodné podmienky vybraného štátu (Rakúsko, Španielsko, Nórsko, Dánsko) na rozvoj dopravy v ňom.

Podklady: všeobecnopisná mapa vybraného štátu

3. Charakterizujte hospodárstvo vybraného európskeho štátu (Francúzsko, Taliansko, Švajčiarsko, Česko) a porovnajte ho so Slovenskom.

Podklady: všeobecnopisná mapa Európy, tabuľka s vybranými štátmi s údajmi (rozloha, počet obyvateľov, hustota zaľudnenia, urbanizácia, HDP)

17 Regionálna geografia sveta

1. Vyznačte na mape: Labrador, Ohňová Zem, Kalifornský záliv, Apalačské vrchy, Orinoco, Tichá oceán, Laplatská nížina a rovník. Zvýraznite na mape najvýznamnejšie horské pásmo Ameriky. Pomenujte ho a charakterizujte jeho vplyv na podnebie svetadiela.

Podklady: obrysová mapa Ameriky

2. Charakterizujte vybraný americký štát z hľadiska polohy (Kanada, Mexiko, Argentína). Určte výhody a nevýhody štátu vyplývajúce z jej polohy.

Podklady: všeobecnopisná mapa Ameriky

3. Charakterizujte spoločnosť (národnostné zloženie, urbanizáciu, dĺžka života) USA. Vybrané ukazovatele porovnajte so Slovenskom.

Podklady: tabuľka s vybranými údajmi (rozloha, počet obyvateľov, hustota zaľudnenia, urbanizácia, HDP, dĺžka života)

18 Regionálna geografia sveta

1. Vyznačte na mape: Somálsky polostrov, Mozambický prieliv, Dračie vrchy, Zambezi, Čadské jazero, Madagaskar a rovník. Vyznačte na mape rozľahlé africké púšte a zdôvodnite, prečo vznikli v týchto geografických šírkach.

Podklady: obrysová mapa Afriky

2. Charakterizujte prírodné podmienky vybraného afrického štátu (Egypt, Tanzánia, Demokratická republika Kongo, Nigéria, JAR) a porovnajte ich so Slovenskom.

Podklady: všeobecnopisná mapa vybraného štátu

3. Porovnajte hospodárstvo najzaostalejších afrických štátov s hospodárstvom JAR. Analyzujte príčiny rozdielov.

19 Regionálna geografia sveta

1. Vyznačte na mape: Zadná India, Sachalin, Himaláje, Veľká čínska nížina, Arabské more, Bengálsky záliv, Bajkal, Ganga a rovník. Vyznačte na mape územia, ktorých podnebie ovplyvňujú monzúny. Porovnajte letný a zimný monzún.

Podklady: obrysová mapa Ázie

2. Charakterizujte polohu Japonska a porovnajte ju so Slovenskom. Aké hrozby prírodných pohrôm vyplývajú z geografickej polohy Japonska.

Podklady: obrysová mapa Ázie

3. Vysvetlite príčiny dynamického rastu hospodárstva ázijských tigrov. Analyzujte lokalizačné činitele priemyslu a služieb, ktoré mu napomáhali.

20 Regionálna geografia sveta

1. Vyznačte na mape: Karpentársky záliv, Bassov prieliv, Yorský polostrov, Nový Zéland, Veľké predelové vrchy, Eyrovo jazero, Darling a obratník Kozorožca. Ostrovy Oceánie sú rôzneho pôvodu. Určte pôvod ostrovov: Havajské ostrovy, ostrovy Veľkej koralovej bariéry a Nová Guinea. Stručne opíšte spôsob ich vzniku.

Podklady: obrysová mapa Austrálie a Oceánie

2. Charakterizujte hospodárstvo vybraného štátu (Austrália, Nový Zéland, Papua-Nová Guinea) a porovnajte ho so Slovenskom. Použite tabuľku.

Podklady: tabuľka s vybranými údajmi (rozloha, počet obyvateľov, hustota zaľudnenia, urbanizácia, HDP, dĺžka života)

3. Analyzujte osídlenie a národnostné zloženie obyvateľstva Austrálie a jeho zmeny (nárast počtu obyvateľov). Použite údaje z tabuľky.

Podklady: všeobecnozemepisná mapa Austrálie, tabuľka s vybranými údajmi (počet obyvateľov za 5 rôznych období, urbanizácia)

21 Regionálna geografia sveta

1. Vyznačte na mape: názvy oceánov, 3 morských prieplovov, Stredozemné more, Perzský záliv, Mexický záliv, Karibské more, Červené more. Charakterizujte využitie oceánov.

Podklady: obrysová mapa Zeme

2. Z charakteristiky Arktídy a Antarktídy vytypujte ich spoločné a odlišné znaky.

Podklady: všeobecnozemepisná mapa Arktídy a Antarktídy

3. Analyzujte perspektívy využitia oceánov a morí a sumarizujte hrozby, ktoré môže priniesť nadmerné využívanie oceánov.

22 Regionálna geografia sveta

1. Vyznačte na mape: Holandsko, Írsko, Ukrajinu, Fínsko, Grécko. Vyznačte a pomenujte desať štátov, ktoré sa stali členmi EÚ v roku 2004.

Podklady: obrysová mapa Európy

2. Analyzujte dôvody vzniku nových štátov po roku 1990.

3. Porovnajte počet štátov a rozlohu jednotlivých svetadielov. Vysvetlite zistené skutočnosti.

Podklady: tabuľka s údajmi o svetadieloch (rozloha, nezávislé štáty svetadielov)

23 Regionálna geografia Slovenskej republiky

1. Vyznačte na mape: štáty, s ktorými susedí Slovenska. Zakreslite do mapy (východnej pologule) polohu Slovenska (približne). Uveďte základné charakteristiky polohy Slovenska z hľadiska veľkých povrchových celkov a klímy.

Podklady: obrysová mapa Európy a východnej pologule

2. Opíšte dopravnú polohu Slovenska v rámci Európy. Analyzujte jej výhody a nevýhody.

Podklady: obrysová mapa Európy

3. Charakterizujte zmeny geopolitického postavenia Slovenska v 20. storočí. Uveďte ich príčiny a dôsledky.

24 Regionálna geografia Slovenskej republiky

1. Vyznačte na mape: Nízke Tatry, Malú Fatru, Vihorlat, Malé Karpaty, Košickú kotlinu a Juhoslovenskú kotlinu. Charakterizujte činitele, ktoré najvýznamnejšie určujú podnebie jednotlivých častí Slovenska.

Podklady: obrysová mapa Slovenska

2. Analyzujte dôsledky rozloženia pohorí, kotlín a nížin na dopravné ťahy na Slovensku. Ktoré pohoria sú najväčšími prekážkami prepojenia jednotlivých častí našej vlasti?

Podklady: všeobecnozemepisná mapa Slovenska

3. Charakterizujte výšku a členitosť vybraných pohorí (Tatry, Nízke Beskydy, Štiavnické vrchy, Veľká Fatra). Analyzujte súvislosti medzi výškou a geologickou stavbou pohorí. Použite tabuľku.

Podklady: tabuľka pohorí a ich najvyšších vrchov

25 Regionálna geografia Slovenskej republiky

1. Vyznačte na mape: Váh, Hornád, Laborec, Ondava, Poprad, Zemplínska šírava, Oravská priehrada, Vodné dielo Gabčíkovo. Vyznačte na mape hlavné európske rozvodie. Charakterizujte, aké výhody a nevýhody má poloha na hlavnom európskom rozvodí.

Podklady: obrysová mapa Slovenska

2. Charakterizujte, v čom spočíva výšková zonálnosť a ako sa prejavuje na území Slovenska.

3. Podľa diagramu režimu odtoku riek určte, aký typ riek reprezentujú. Zhodnoťte, ktoré časti Slovenska sú najviac ohrozené povodňami.

Podklady: 3 diagramy režimu odtoku riek

26 Regionálna geografia Slovenskej republiky

1. Vyznačte na mape: TANAP, Pieninský národný park, Národný park Muránska planina, Národný park Poloniny. Uveďte dôvody, pre ktoré sa zriaďujú národné parky.

Podklady: obrysová mapa Slovenska

2. Charakterizujte rozloženie národných parkov na Slovensku a polohu najväčších slovenských miest.

Podklady: obrysová mapa Slovenska

3. Analyzujte dopad hospodárskej činnosti na Slovensku na kvalitu životného prostredia.

27 Regionálna geografia Slovenskej republiky

1. Vyznačte na mape: Košice, Poprad, Martin, Banská Bystrica, Nitra, Trnava. Vyznačte na mape Bratislavu a charakterizujte jej polohu v rámci Slovenska. Uveďte výhody a nevýhody polohy.

Podklady: obrysová mapa Slovenska

2. Charakterizujte (na základe mapy) hustotu zaľudnenia jednotlivých regiónov Slovenska. Vysvetlite príčiny rozdielov v hustote zaľudnenia.

Podklady: mapa hustoty zaľudnenia Slovenska

3. Analyzujte úroveň urbanizácie Slovenska v porovnaní s vybranými štátmi Európy. Charakterizujte súčasné tendencie vo vývoji urbanizácie v našej vlasti.

Podklady: tabuľka úrovne urbanizácie vo vybraných štátoch Európy a Slovenska

28 Regionálna geografia Slovenskej republiky

1. Vymenujte významné organizácie, ktorých členom je Slovensko. Zhodnoťte význam členstva v týchto organizáciách.

2. Porovnajte hodnoty HDP Slovenska a vybraných krajín Európy (podľa tabuľky). Vyčleňte skupinu štátov s nižšou a vyššou hodnotou HDP na obyvateľa. Porovnajte tieto dve skupiny štátov so Slovenskom.

Podklady: tabuľka vybraných štátov s HDP na obyvateľa

3. Podľa vekovej pyramídy obyvateľstva Slovenska analyzujte pravdepodobný vývoj počtu obyvateľov a vekové zloženie obyvateľov Slovenska.

Podklady: veková pyramída obyvateľstva Slovenska z roku 2001

29 Geoekológia a environmentalistika

1. Charakterizujte krajinné jednotky topickej a chórickej dimenzie. Uveďte vzťah medzi nimi.

2. Zistite, či v tabuľke uvedené skupiny prírodných zdrojov (obnoviteľné a neobnoviteľné) sú správne zaradené. Pri jednom z pojmov zo skupiny obnoviteľných zdrojov uveďte príklady kladných a záporných zásahov človeka na ne.

Prírodný zdroj	
obnoviteľný	neobnoviteľný
dubový les	geotermálna energia
ropa	pôda
uránové rudy	uhlie

3. K obrázkom jednotlivých typov krajiny (podľa stupňa premeny prírodnej krajiny) priradte ich pomenovania. Charakterizujte jednotlivé typy (obrázky) podľa aktivít človeka v nich. Porovnajte nezmenenú krajinu a umelú krajinu podľa stupňa premeny prírodnej krajiny.

30 Geoekológia a environmentalistika

1. Porovnajte dôsledky znečistenia atmosféry oxidmi uhlíka a oxidmi síry (vrátane oxidov dusíka). Charakterizujte stavy a procesy v atmosfére nimi zapríčinené.
2. Na príklade analyzujte negatívne zásahy človeka do ekosystémov Zeme (vplyv na klimaxové spoločenstvá) a uveďte činnosti a technológie, ktorými ich možno zmierniť.
3. Posúďte súvislosť medzi umelými (antropogénnymi) zdrojmi znečistenia ovzdušia a vodstva na Zemi.